

Thesis Title	Transforming Shifting Cultivation and Diversifying Livelihoods of an Upland Peasant Community in Luang Prabang Province, Lao PDR	
Author	Mr. Dexanourath Seneduangdeth	
Degree	Master of Arts (Sustainable Development)	
Thesis Advisory Committee	Assistant Professor Dr. Chusak Wittayapak	Chairperson
	Professor Dr. Anan Ganjanapan	Member

ABSTRACT

This thesis is a study of the impact and the consequences of state policies of rural development, particularly the policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation that was implemented in rural upland areas of Lao PDR. The study aims to: (1) analyze the power relations between state and local people in the process of conducting the policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation; (2) to investigate how different peasant groups transform their livelihood in terms of ways of living, land tenure and social relations; and (3) to identify reasons and the ways that the peasants have differentiated the process of adaptation to that policy. This study is based on the research site Ban Nounsavath, Luang Prabang province. The analysis is based on the concepts of peasantry and livelihood transforming process, policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation as the state power, and development as social differentiation and spatial reorganization. The study focuses on two main parts as follows.

The first section examines the implementation of the policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation as state power relation. The study found that this policy is successful in the case all shifting cultivators eradicated dry-rice farming. However, this policy created unintended consequences; particularly, created other problems in terms of insecurity of livelihood including insecurity of land, works, and market. In addition, it also created problem of changes in traditional social and

cultural practices such as changing labor relation from reciprocity to hired labor and changing some aspects of morality and ritual practices as well.

The second section focuses on the changes of Ban Nounsavath villagers' livelihood as their adaptation and response to the policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation to maintain their livelihood strategies. The study found that diversity of households' income is considered as an alternative of livelihood strategies of local people rather than work only one job as farmers or gardeners. In addition, under the circumstance of limited land for cash crops cultivation, most of villagers prefer to plant teak tree as a commodity crop. At the same time, some of them sold their gardens, particularly the young teak tree gardens so they have faced landlessness for agriculture, particularly for short term-plant cultivation in the near future.

In general, the policy of Reduction and Eradication of Shifting Cultivation tended to benefit only people who have paddy field rather than who have no paddy field, which usually are the poor. Poor people could not adjust themselves to these changing situations; they have faced landlessness and could not earn sufficient income. However, to cope with socio-economic changes, local people have negotiated the policies in various ways. They have often indirectly avoided official orders, or instructions by looking for other ways of living as much as possible. The most significant way for this purpose is planting teak tree to ensure the ownership on land use, which is considered as a way of local people's negotiation for land ownership to make a space for their sustainable livelihood.

However, findings suggest that rural development policies should be more local people-centered. Policy-makers should be aware of the importance of local needs, local knowledge and their abilities and attitudes in order to make local conditions better for local people to ensure local livelihood sustainability.

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การปรับเปลี่ยนการทำไร่แบบย้ายที่และการสร้าง ความหลากหลายในการดำเนินชีวิตของชุมชนเกษตร บนพื้นที่สูงในแขวงหลวงพระบาง สปป.ลาว
ผู้เขียน	นายเดชานูราช แสนดวงเดช
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาอย่างยั่งยืน)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ วิทยากัด ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ศึกษาผลกระทบและผลได้รับจากนโยบายการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะนโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่ซึ่งได้มีการลงปฏิบัติในเขตชนบทตามพื้นที่สูงของประเทศลาว การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างภาครัฐและประชาชนในแนวทางการปฏิบัตินโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่ (2) ศึกษาวิธีการของชาวเกษตรกรในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต การถือครองที่ดินและการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนไปของพวกเขา และ (3) ศึกษาสาเหตุและแนวทางการเปลี่ยนแปลงของเกษตรกรต่อการปรับตัวให้สอดคล้องกับตัวนโยบายดังกล่าว การวิจัยในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามที่บ้านนูนสะหวาด แขวงหลวงพระบาง โดยใช้แนวความคิด 3 แนวความคิดคือ ความเป็นเกษตรกรและแนวทางการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต นโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่เปรียบเสมือนอำนาจของรัฐและการพัฒนาที่เปรียบเสมือนว่าเป็นการจัดระเบียบสังคมคืนใหม่ที่มีความแตกต่างกัน การศึกษาในครั้งนี้ได้เน้น 2 ประเด็นหลักดังนี้:

ประเด็นแรก การตรวจสอบการปฏิบัตินโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่ การศึกษาครั้งนี้พบว่า นโยบายดังกล่าวประสบผลสำเร็จ เนื่องจากว่าชาวบ้านได้เลิกการทำไร่อย่างไรก็ตาม นโยบายดังกล่าวยังกลับสร้างปัญหาให้แก่ชาวบ้าน โดยเฉพาะ ปัญหาความมั่นคงของการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาเกี่ยวกับที่ดินทำกิน ปัญหาการประกอบอาชีพและปัญหาด้านการตลาด นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น การ

เปลี่ยนแปลงทางความสัมพันธ์ด้านแรงงาน ในรูปแบบการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน นำไปสู่ระบบการจ้างแรงงานและยังมีการเปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตแบบเกื้อกูลและมีศีลธรรมอันเป็นประเพณีตลอดถึงประเพณีในการประกอบพิธีกรรมความเชื่อต่างๆ แบบดั้งเดิมของชาวบ้านอีกด้วย

ประเด็นที่สอง ศึกษาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของชาวบ้านนูนสะหวาด ซึ่งเกิดจากการปรับเปลี่ยนของพวกเขาต่อนโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่ เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่อย่างยั่งยืน การศึกษาพบว่า ความหลากหลายของการหาเลี้ยงชีพเป็นยุทธศาสตร์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นมากกว่าที่จะหารายได้มาเพื่อยังชีพเพียงอย่างเดียว เช่น ชาวนา หรือ ชาวสวน เท่านั้น นอกจากนี้ที่ดินสำหรับใช้ทำการเกษตรยังมีจำกัด แต่ชาวบ้านส่วนมากก็ยังนิยมปลูกไม้สัก เพื่อเป็นสินค้าน่าและยังมีชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งที่ต้องขายสวนไม้สักออกไป จึงทำให้พวกเขาเหล่านั้นต้องเผชิญกับการขาดแคลนที่ดินสำหรับการเกษตร โดยเฉพาะพื้นที่ดินสำหรับใช้ปลูกพืชระยะสั้นในอนาคตอันใกล้ๆ นี้

นโยบายการลดและเลิกการทำไร่แบบย้ายที่ได้ทำให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มีพื้นที่ในการทำนามากกว่ากลุ่มคนที่ไม่มีพื้นที่ในการทำนาซึ่งส่วนมากเป็นผู้ที่ยากจน ฉะนั้นกลุ่มคนยากจนเหล่านี้พวกเขาไม่สามารถที่จะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้พวกเขา ต้องเผชิญกับการขาดแคลนพื้นที่ทำกินและไม่สามารถที่จะหาเลี้ยงชีพตัวเองได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ชาวบ้านได้มีการต่อรองเกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวในหลายวิธี เพื่อพยายามหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามคำแนะนำและระเบียบการต่างๆ ของทางราชการ โดยจะหาทางออกไม่ให้ขัดต่อกับคำแนะนำและระเบียบการต่างๆ ของทางราชการตามความสามารถของแต่ละคน ในนั้นมีวิธีหนึ่งที่พวกเขาปฏิบัติกันอย่างแพร่หลายก็คือ ชาวบ้านจะปลูกไม้สักในพื้นที่ทำการเกษตรเพื่อเป็นการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งถือได้ว่า เป็นการต่อรองอีกวิธีทางหนึ่งของชาวบ้านในการถือครองที่ดิน เพื่อเป็นช่องทางในการดำเนินชีวิตอย่างยั่งยืน

ผลของการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นโยบายพัฒนาชนบทควรจะต้องถือเอาคนในพื้นที่เป็นจุดศูนย์กลางผู้ที่ออกนโยบายควรให้ความสำคัญด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและความสามารถของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อสร้างเงื่อนไขให้พวกเขามีชีวิตที่ดีขึ้นและมีความยั่งยืน